

НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ
КОМЕНТАР
КОНСТИТУЦІЇ
УКРАЇНИ

Київ
«Центр учбової літератури»
2017

УДК 342.7 (477)
ББК 67.9(4Укр)300
Н 34

Автори:

Сопілко Ірина Миколаївна, доктор юридичних наук, професор, директор ННЮІ НАУ;

Беззубо Дмитро Олександрович, доктор юридичних наук, доцент, професор кафедри господарського, повітряного та космічного права ННЮІ НАУ;

Корнєєв Юрій Валентинович, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри господарського, повітряного та космічного права ННЮІ НАУ;

Мельник Олександр Миколайович, кандидат наук з державного управління, доцент, декан юридичного факультету Академії праці, соціальних відносин та туризму.

Науково-практичний коментар Конституції України [текст] практ. посіб./

Н 34 І. М. Сопілко, Д. О. Беззубов, Ю. В. Корнєєв, О. М. Мельник. – К. : «Центр учбової літератури», 2017. – 164 с.

ISBN 978-611-01-0879-9

У даному науково-практичному коментарі подано постатейний аналіз чинної редакції Конституції України.

Наведено офіційний текст чинної Конституції України в редакції 2016 року, а також найновіші документи, що стосуються планованих конституційних змін станом на 20 травня 2017 року.

Видання розраховано на студентів, аспірантів і викладачів юридичних спеціальностей вищих навчальних закладів, депутатів представницьких органів влади усіх рівнів, суддів та працівників суду, інших державних службовців, а також усіх, хто цікавиться актуальними питаннями і проблемами конституційного права України.

УДК 342.7 (477)
ББК 67.9(4Укр)300

ISBN 978-611-01-0879-9

© Центр учбової літератури, 2017.

ВСТУП

Конституцією у юридично-формальному значенні розуметься, як правило, єдиний акт (або ж кілька актів), який мають вищу юридичну силу стосовно всіх інших нормативних актів країни.

Конституція в цьому сенсі — це своєрідний закон законів. Вона може бути змінена тільки в особливому, встановленому, зазвичай, нею самою, порядку; зміна конституції тягне за собою перегляд раніше ухвалених законів та інших нормативних актів щодо їх відповідності зміненим приписам конституції.

Всі ці риси притаманні й коментованій Конституції України.

Слід зауважити, що у вітчизняній науці конституційного права прийнято виділяти також поняття конституції у її матеріальному значенні.

В матеріальному сенсі під конституцією розуміють перш за все сукупність юридичних норм, які закріплюють основні права та свободи людини і громадянина, визначають засади суспільного ладу, форми державного правління і державного устрою, основи організації центральних і місцевих органів державної влади, їх компетенцію та взаємовідносини, державні символи і столицю. Вищезазване коло відносин навзагал й становить предмет конституційного регулювання.

Не можна залишити поза увагою соціально-політичну сутність конституції. Тобто її поняття неможливо розкрити повною мірою без з'ясування питання не тільки про суто юридичну, а ще й соціально-політичну природу.

Якщо згадувати не такі вже далекі радянські часи, то в основі аналізу у вітчизняній юридичній літературі тогодення традиційно лежав класовий підхід. Конституція, згідно з таким підходом, розглядалась як продукт класової боротьби, як форма вираження класових інтересів (панівного класу, коаліції класів).

Цей науково примітивний, вузький підхід до з'ясування соціально-політичної природи конституції нині значною мірою подоланий, але рецидиви попереднього мислення все ще даються взнаки. Суть конституції й зараз почасти трактується як форма вираження інтересів домінуючих у суспільстві політичних сил, інтересів народу тощо.

Вплив на соціальну сутність конституції політичних чинників, зокрема співвідношення політичних сил, не можна заперечувати; разом із тим, не потрібно, вочевидь, зводити її до форми вираження інтересів певних сил чи навіть народу навзагал.

Історія, як зарубіжна, так і наша власна, свідчать про те, що конституції ухвалюються в результаті компромісу між різними соціально-політичними силами з таких докорінних питань, як межі втручання держави в життя суспільства та окремих індивідів, форми організації і здійснення державної влади, прав і свобод людини.

Отже, як вираження такого компромісу треба розглядати також Конституцію України.

Що стосується форми конституції, то Конституція України є єдиним кодифікованим актом, який закріплює засади організації державної влади в Україні, регулює взаємовідносини цієї влади, суспільства та індивіда, і має найвищу юридичну силу (ст. 8 Конституції України).